

'Oog voor Roze Ouderen' | Mokum Roze
Amsterdam | 13-2-2025

Behoeften van roze ouders en handelingsperspectieven voor hulpverleners

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

‘Bloemlezing’ uit onderzoek naar roze ouderen

- Ervaring met wonen en zorg/ondersteuning (RU)
- ‘Life events’ en eenzaamheid (i.o.v. Roze 50+)
- Queer ouderen van kleur (KIS)

‘Life events’ van Marten en Anne

“Ik wilde eigenlijk geen leven als homoseksueel. Het gevoel was toch dat het niet normaal was. Je had vroeger natuurlijk ook de psychiater, schoktherapie, het werd gezien als niet normaal, als een stoornis. Dat is toch niet iets wat je graag wilt zijn. Gestoord.”

(Marten, 68 jaar)

“Het kan niet, het mag niet en het hoort niet. Ik was een volgzaam mens, dus het kan niet en het is er niet. En zo heb ik altijd geleefd. En pas toen ik rond de 60 jaar was toen ben ik pas uit de kast gekomen... Als ik iemand leuk vond: dat kan niet, dat mag niet, dat hoort niet dus daar ging ik dan niet meer heen. Dat ontwijk je.”

(Anne, 76 jaar)

Ervaringen met wonen zorg

- Vragenlijst (N=115)
- Vervolggesprekken (N=10)
- Gesprekken met professionals in de wijk (N=8)
- Observaties ontmoetgroepen voor roze ouderen (N=5)

KORT NIEUWS

Roze ouderen gezocht

BREDA - Steeds meer ouderen wonen zelfstandig met zorg aan huis. Daaronder zijn ook steeds meer ouderen met een 'roze' achtergrond. De Radboud Universiteit Nijmegen doet onderzoek naar de ervaringen van roze 65+'ers met zorg en ondersteuning. Aanbieders van zorg, welzijn en

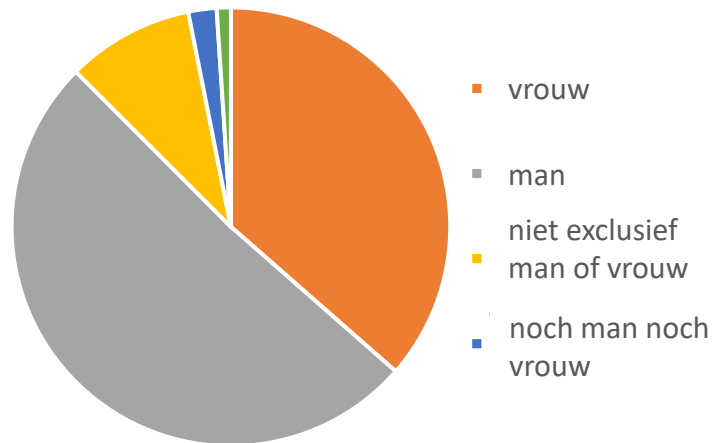

Persoons- kenmerken

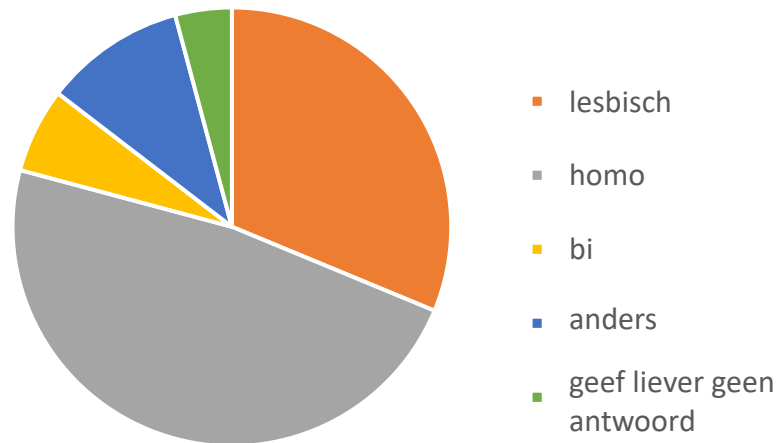
- Gemiddeld 73 jaar
- 28 % heeft wel, 72 % geen partner
- 43 % heeft wel, 57 % geen kinderen

Gender- en seksuele diversiteit

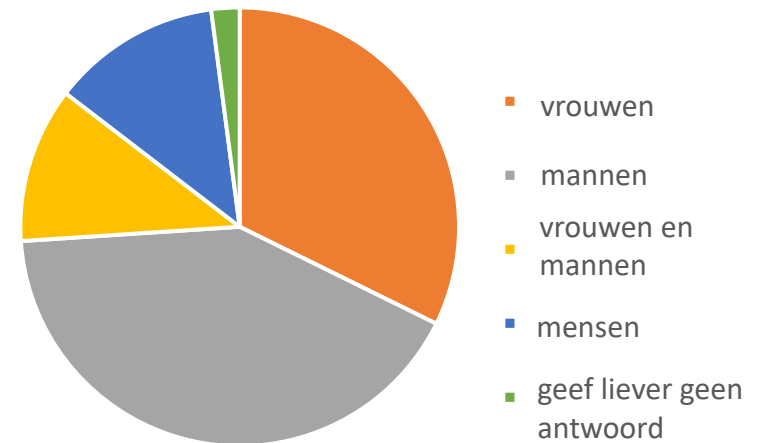
Genderidentiteit

Seksuele identiteit

Seksuele voorkeur

Ervaringen met wonen (1)

Doorsnee woonsituatie respondenten:
gewone wijken in eengezinshuis of
appartement

Ervaringen met wonen (2)

Meer dan 40 % weleens negatieve ervaring met burens, mensen uit de wijk, of medebewoners

“Dat was gewoon vuile flikker en ja je hebt je wijf laten zitten.” (Joop, 77 jaar)

“Nee, nou je wordt gewoon genegeerd. Ze zoeken helemaal geen contact met je.” (Kaatje, 73 jaar)

“Maar goed, dat doet toch wel pijn. En dat heeft nou niet met de homoseksualiteit hier te maken, maar ik heb altijd erg veel moeite met de mensen als ze het hebben over de kinderen en over de kleinkinderen. Dan, ja.” (Pieter, 81 jaar)

Zorggebruik

86 respondenten maken wekelijks gebruik van tenminste één vorm van zorg of ondersteuning

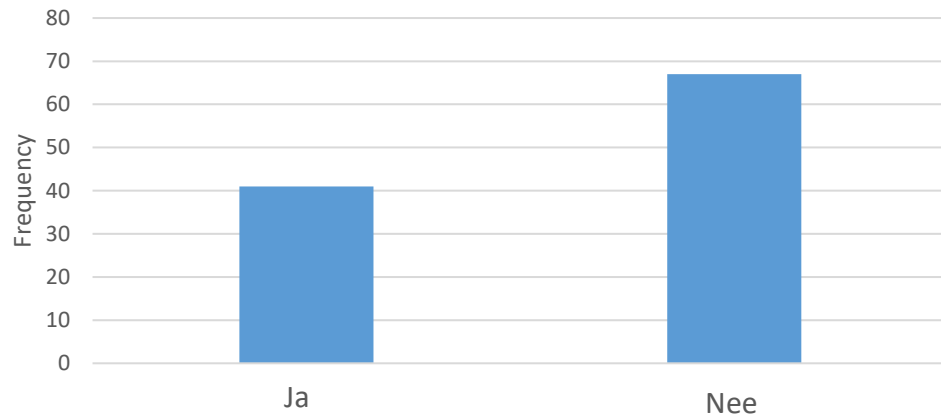
Huisarts	7
Verpleeghuisarts	3
Thuiszorg	15
Huishoudelijke hulp	38
Maaltijdservice	6
Vervoer	9
Zorg woonzorglocatie	4
Ouderenadviseur	4
Persoonlijk begeleider	5
Dagbesteding	5
Case manager dementie	1
Psycholoog	9
Psychiater	3
Fysiotherapeut	41
Medisch specialist	4
Vrijwilliger	3
Mantelzorg door partner	13
Mantelzorg door vrienden	10
Mantelzorg door (functionele) familieleden	7
Anders	10
Overig	197

Ervaringen met zorg en ondersteuning

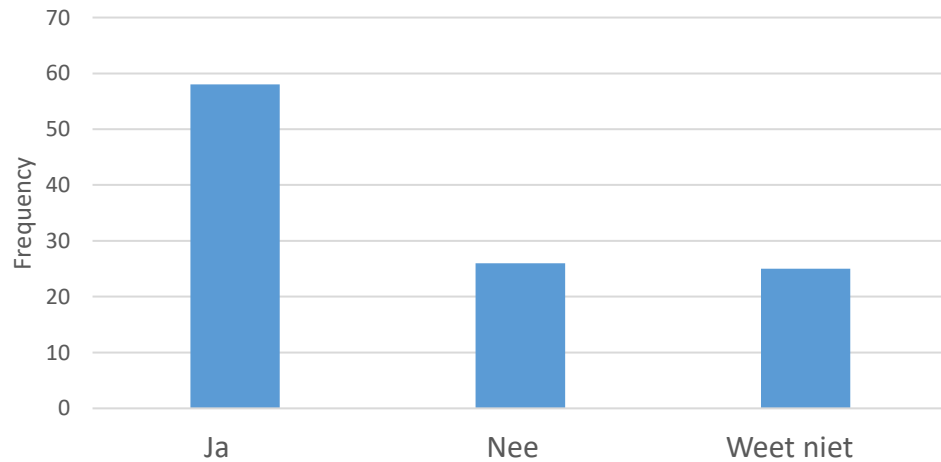
- 30 % weleens negatieve ervaring met zorg- of hulpverlener
- Openheid over identiteit en/of levensverhaal naar zorg- of hulpverleners leidt tot beter contact
- Voor respondenten met veel zorg is openheid geven soms een belasting, soms ook een strategie

Meer over openheid

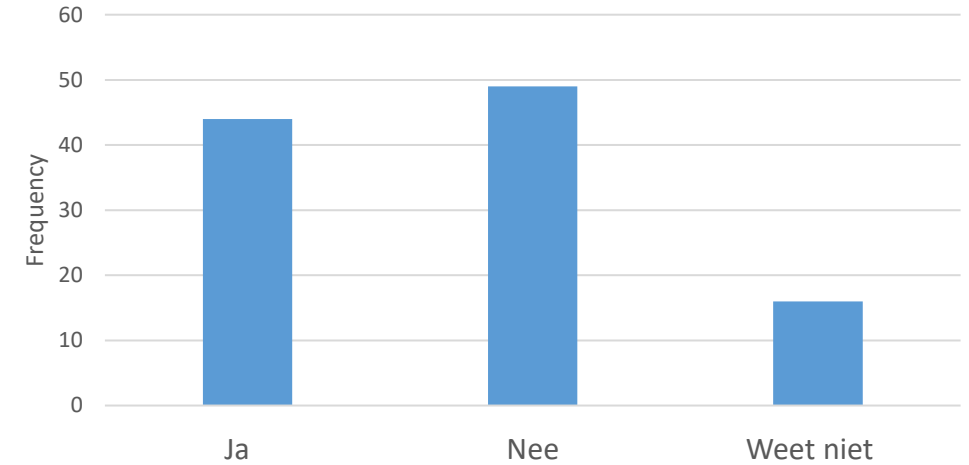
Vragen zorgverleners te weinig passend bij uw situatie?

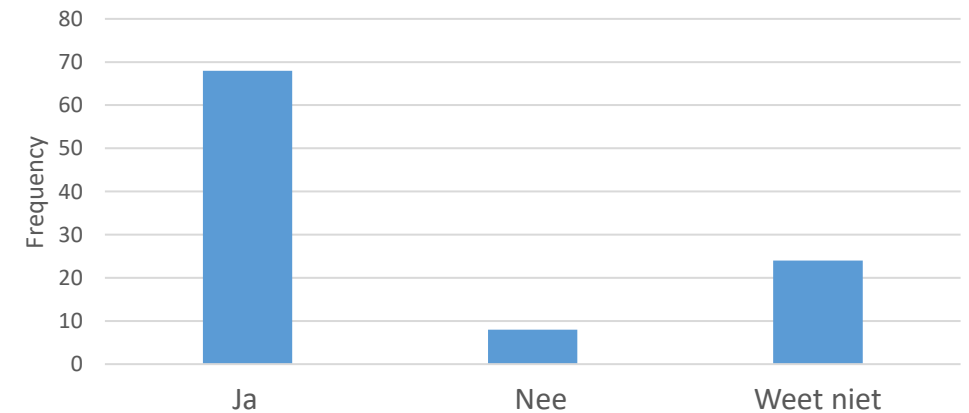
Meer openheid bij neutrale woordkeus?

Voorkeur voor LHBT-specifieke aanbieders?

Stelt u het op prijs om informatiemateriaal gericht op LHBT-ouderen bij uw huisarts te zien?

Zorg- of hulpverlener:	Huisarts	Persoonlijke zorg	Huishoudelijke hulp	Ouderenadviseur	Persoonlijk begeleider	Psycholoog	Fysiotherapeut
Is zelf L, H, B of T	5,2	2,4	3,8	6,7	8,1	6,8	6,3
Accepteert mij	33,3	32,9	39,2	24	24,3	26,0	25,3
Heeft kennis over LHBT-ouderen	22,9	24,4	20,3	29,3	32,4	28,8	24,1
Professionele houding is genoeg	38,5	40,2	36,7	40	35,1	38,4	44,3
Totalen	100	100	100	100	100	100	100

Betekenis LHBT-vriendelijke zorg en ondersteuning volgens respondenten (multiple response)

Roze ouderen en regenboog- gemeenschap

- Roze ouderen die kwetsbaarder worden nemen afstand van roze activiteiten en clubs
- Roze ontmoetgroepen slagen er niet altijd in om nieuwe bezoekers te binden
- Bi+ en trans respondenten voelen zich er niet thuis

Roze ouderen in de wijk

- Ong. 50 % bezoekt weleens een activiteit in de wijk
- Hulpverleners richten zich op kwetsbare / eenzame wijkbewoners, maar niet speciaal op lhbtq+ doelgroep
- Nog te weinig voorbeelden van wijkactiviteiten met roze tintje

'Life events' en eenzaamheid (2023)

- focusgroep (N=6)
 - interviews (N=3)
 - interview 113
- Zelfmoordpreventie

Sociale en emotionele eenzaamheid vanwege
zwak sociaal netwerk

Weinig ruimte voor 'zware' onderwerpen bij
activiteiten

Existentiële eenzaamheid ('wat moet ik nog?') na
ingrijpende veranderingen, zoals pensionering,
verlies partner en/of geldzorgen/verhuizing

Te weinig hulpverleners beschikbaar voor
'diepere' gesprekken, zoals maatschappelijk
werkers of geestelijk verzorgers

Queer ouderen van kleur (2024)

- Focusgroep 5 sleutelpersonen
- 15 diepte-interviews
- Intersectioneel perspectief: nadruk op betekenis van het hebben van een meervoudige identiteit

Respondenten N=15

- 7 Caribisch-Nederlands/
Surinaams
- 3 Caribisch-Nederlands/
Curacaos
- 3 Indisch
- 1 Zuid-Aziatisch
- 1 Oost –Afrikaans
- 8 Lesbisch
- 3 Homo
- 1 Homo/bi
- 1 Queer
- 1 Homoman/trans
- 1 Transvrouw

- Openheid in (zelfgekozen) kleine kring (Coming In – Ons kent ons)
- Transpersonen hebben minder regie op openheid
- Ervaringen met racisme, colorisme en transfobie spelen een rol in de (gevoelde) mogelijkheden voor verbinding met anderen
- Behoefte aan ontmoeten, erkenning en zichtbaarheid

Herkennen en thuiskomen

- 7 respondenten noemen expliciet het thuiskomen of de herkenning wanneer ze in contact zijn met queer personen van kleur.

‘Als ik met Indische mensen omga, dan hoeven we het er niet over te hebben: over het Indisch zijn. En dat is net als met homoseksueel zijn. Als je met homoseksuelen verkeert, dingen doet, dan hoef je het er niet over te hebben. [...] Maar ik ga met hetero vriendinnen om, en dan zijn er toch altijd wel situaties waarin ik iets moet uitleggen of zo. Ook prima hoor, als mensen mij dingen vragen, als ze met vragen zitten. Maar het is ook heel fijn om het daar niet over te hoeven hebben, dat dat geen onderwerp is. En dat is voor Indisch zo en dat is voor homoseksueel zijn zo.’ - Mira

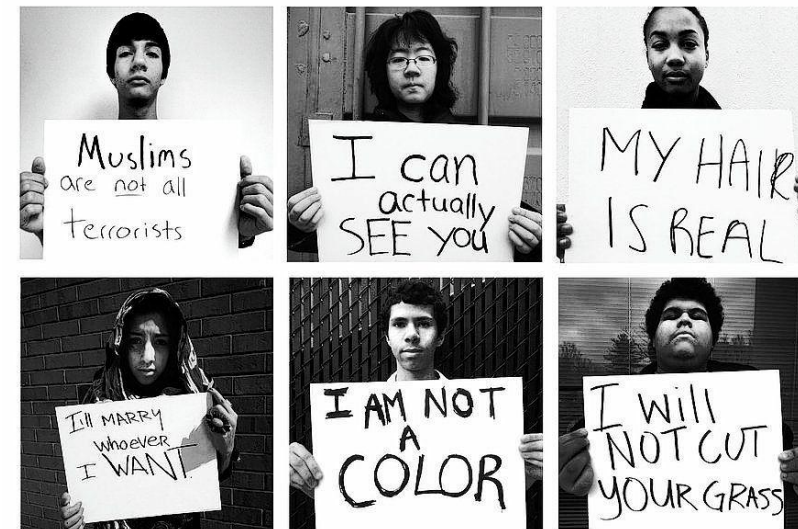

Alledaags racisme en uitsluiting

‘Nou, dit is – denk ik – wel het voornaamste wat ik tegenkom. Dat op het moment dat een man interesse in mij heeft, dat ik altijd wel een beetje probeer te peilen van: is dit nou een fetish? Of heb je echt interesse in mij?’ – David

‘Mayra heeft ervaren dat een groep van kleur op een bijeenkomst met voornamelijk witte deelnemers al snel als overheersend wordt gezien, terwijl ze dat in aantal helemaal niet zijn. Daaruit zou je kunnen afleiden dat witheid een norm is.’

Organisaties niet divers genoeg

- Vaak de enige persoon van kleur zijn in een groep
- Lage verwachtingen over diversiteit

10 tips voor ondersteuning

- Ga ervan uit dat er in jouw organisatie of wijk LHBT-bewoners zijn, ook al denk je van niet.
- Vraag altijd op neutrale wijze naar iemands relatie of partner. Vraag niet 'Bent u getrouwd (geweest)?' of 'Wie was uw man c.q. vrouw?'. Maar vraag 'Wie is/was uw partner?' of 'Wie is/was/zijn de belangrijkste persoon/personen in uw leven?'
- Stel de identiteit voorop, niet het lichaam waarin iemand geboren is.
- Realiseer je dat bij ouderen een taboe heerst rondom het onderwerp en mensen geleerd hebben hun seksuele identiteit verborgen te houden.
- Ga discreet, vertrouwelijk en respectvol om met de informatie over LHBT-personen.
- Bespreek met de persoon zelf of er toestemming is om aan anderen te vertellen dat iemand LHBT is.
- Signaleer onaangename of onveilige situaties van LHBT-personen in je organisatie of wijk. Wees alert op grappen en schakel bij onveiligheid deskundigheid in.
- LHBT zijn is maar één onderdeel van iemands identiteit: LHBT-personen verschillen in enkele opzichten van heteroseksuele- en cisgender personen: zij hebben of hadden meestal een andere levensloop, een andere maatschappelijke positie en een ander sociaal netwerk.
- Ken mogelijke risico's voor LHBT-ouderen. Er is meer kans op depressiviteit, psychische problemen, eenzaamheid, middelengebruik.
- Ken het lokale of regionale netwerk (Roze salons, COC-afdelingen, Roze 50+ ambassadeurs, organisaties voor transgender personen).

